

Vlaams
Parlement

ingediend op **342** (2014-2015) – Nr. 3
1 juni 2015 (2014-2015)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Bart Nevens

over het voorstel van resolutie

van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz,
Rob Beenders en Johan Danen

betreffende het komen tot een energievisie
en een energiepact en de rol daarin
van het Vlaams Parlement

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts.

Vaste leden:

de heren Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;

de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;

de heer Rob Beenders, mevrouw Ingrid Lieten;

de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Plaatsvervangers:

de heer Jelle Engelbosch, mevrouw Sofie Joosen, de heren Jos Lantmeeters, Jan Peumans, de dames Grete Remen, Sabine Vermeulen;

mevrouw Sonja Claes, de heren Jos De Meyer, Bart Dochy, mevrouw Katrien Partyka;

de heren Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;

mevrouw Els Robeyns, de heer Bruno Tobback;

de heer Johan Danen.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin.

Documenten in het dossier:

342 (2014-2015) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

– Nr. 2: Amendementen

INHOUD

I. Bespreking op 20 mei 2015.....	4
II. Bespreking op 27 mei 2015 na overname	7
III. Stemming.....	8
1. Stemming over de amendementen.....	8
2. Stemming over het geamendeerde voorstel	8
Gebruikte afkortingen	9
Tekst aangenomen door de commissie.....	10

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 20 en 27 mei 2015 het voorstel van voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz, Jos Lantmeeters, Valerie Taeldeman en Wilfried Vandaele betreffende het komen tot een energievisie en een energiepact en de rol daarin van het Vlaams Parlement.

Het voorstel van resolutie werd samen op de agenda geplaatst met het voorstel van resolutie van Johan Danen en Hermes Sanctorum-Vandevoorde betreffende een Vlaams en nationaal energiepact (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 106/1). Tijdens de bespreking werd de wens uitgedrukt om te komen tot één tekst gedragen door alle partijen met vaste leden in de commissie. Daarop werd het voorstel van resolutie van de meerderheid ingetrokken en overgenomen door een lid uit elke vermelde partij. Op die overgenomen tekst werden vervolgens een reeks amendementen aangenomen (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 342/2).

I. Bespreking op 20 mei 2015

Robrecht Bothuyne stelt dat er brede steun is voor het ontwikkelen van een energievisie en de vastlegging ervan in een energiepact. Ook in het Vlaamse, Waalse en federale regeerakkoord staat dat voornemen. Kortom, iedereen wil weg van de steekvlampolitiek die het energiebeleid de voorbije jaren te veel beheerste. De uitdagingen zijn groot. Het Vlaamse energiesysteem staat voor een transitie, met een groeiend aandeel hernieuwbare energie, met slimme netten, met reservecapaciteit, met vraagbeheersing. Een goed evenwicht tussen duurzaamheid, betaalbaarheid en de bevoorradingszekerheid is cruciaal voor een breed gedragen energiepact en een sterke energievisie.

De meerderheid heeft een voorstel van resolutie ingediend met een ietwat andere focus dan dat van Groen. Het spitst zich toe op het proces dat nodig is om tot een energiepact te komen. Het mag dan wel in het regeerakkoord van alle regeringen van het land staan, en heel wat partijen, energieproducenten, consumenten en de milieubeweging mogen dan wel vragende partij zijn voor zo'n visie, tot een pact komen is niet evident. Omdat de indieners te veel respect hebben voor die meningen, spreekt het voorstel van resolutie zich niet uit over het resultaat, maar focust op het traject. De Vlaamse Regering moet, na eerst zelf voorbereid te zijn, samen met de andere regeringen een gecoördineerde energievisie vormen rekening houdende met de eigenschappen van het energiesysteem, van de Vlaamse economie, maar ook met de internationale context, vooral het Europese streven naar een energie-unie. Om de kennis te vergaren, stellen de indieners voor te starten met een ruime bevraging van de stakeholders. En daarop een werkmethode vast te leggen, met een vaste kalender, een stuurgroep en procesbegeleiders, om een energievisie op te stellen. Dat moet sporen met de voorbereidingen op de andere beleidsniveaus. De visie moet reiken tot ongeveer twintig jaar.

Buitenlandse voorbeelden bewijzen het belang van een maatschappelijk draagvlak. De Duitse energiewende, hoewel ze veel kost, kan op de brede steun rekenen van de bevolking. Het energieakkoord in Nederland is ondertekend door tientallen organisaties gaande van bedrijven tot milieuorganisaties. Omdat de transitie aanzienlijke investeringen vergt, alsook een aanzienlijke gedragswijziging, kan ze enkel slagen als de bevolking en het bedrijfsleven mee zijn en mee investeren.

Een ander belangrijk verschil met het voorstel van Groen, is dat de meerderheid het Vlaams Parlement niet alleen voor het democratische draagvlak wil laten zorgen, maar ook een gepaste rol wil geven in het maatschappelijk belangrijke proces. De indieners lijkt een interfederale parlementaire energielcommissie nodig

om ervoor te zorgen dat de aanbevelingen van het parlement gevolgd worden en dat er systematisch gerapporteerd wordt over de uitvoering. Met de gezamenlijke vergaderingen in het Waalse gewestparlement vorige regeerperiode hebben de leden een voorproefje gekregen. De meerderheid is bereid om te werken aan een gezamenlijk voorstel van resolutie.

Hoewel beide voorstellen hetzelfde doel lijken na te streven, denkt *Andries Gryffroy* dat het resultaat anders zal zijn. N-VA gelooft niet in een maatschappij die alleen maar op hernieuwbare energie draait. Groen wil een resultaatsverbintenis, in het voorstel van de meerderheid is daar geen sprake van. Door toevoeging van een schema en visie en pact en samenwerkingsakkoord te definiëren, wil de meerderheid duidelijk maken dat het haar te doen is om het proces. Vooreerst wil ze een inventaris van de kennis bij de stakeholder waarop het Vlaams Parlement een debat houdt. Daarop worden de verdere stappen besproken met de andere beleidsniveaus, waarop er opnieuw een debat in het Vlaams Parlement volgt. Daaruit wordt dan een visie gedistilleerd die in samenwerking met de stakeholders omgezet wordt in een pact. Het doel wordt dus bepaald tijdens het proces en niet vooraf in een resolutie. Daarnaast benadrukt hij de belangrijke rol die het parlement in het proces speelt. N-VA acht het verkeerd om voorafnames te doen zoals Groen wel doet.

Johan Danen hoopt dat de commissieleden het eens kunnen geraken over een gezamenlijk voorstel van resolutie. Pleiten voor een breed energiepact en dan geen eensgezindheid in het parlement, lijkt hem tegenstrijdig.

Volgens hem was energie voorheen een vanzelfsprekendheid: voldoende bevoorrading, betaalbaar, competitieve sector. Ondertussen is dat beeld grondig gewijzigd, wat ingrijpende beslissingen noodzaakt. Uit enquêtes blijkt dat heel wat Europeanen belang hechten aan energie-efficiëntie en een beperktere invoer van fossiele brandstoffen. Een groot deel gaat ermee akkoord dat de strijd tegen klimaatverandering de toekomst voorbereidt en de creatie van banen en de economie stimuleert.

De Vlaamse energiesector is verbrokkeld en oogt niet al te fraai. Vlaanderen is een van de meest energieverslindende regio's in Europa, met een hoge CO₂-uitstoot per bevolkingslid en een trage daling van het energieverbruik. Heel wat rapporten geven aan dat Vlaanderen op vlak van energie-efficiëntie, CO₂-emissie en hernieuwbare energie nog heel wat beter moet. Ook de kernenergie, waar Vlaanderen vooralsnog niet over bevoegd is, moet een onderdeel uitmaken van het energiepact. Het energiebeleid is gefragmenteerd over de drie gewesten en het federale niveau, ingebed in een Europese context, wat het moeilijk maakt om tot een breed gedragen nationale visie te komen, laat staan nog een Europese visie. De distributienetbeheerders zitten met historische lasten opgezaamd en staan voor immense investeringsuitgaven. Op vlak van hernieuwbare energie scoort Vlaanderen niet zo goed, maar het is moeilijk uit te maken hoe dat dan wel verder moet. Het systeem is weinig aangepast aan de nieuwe uitdagingen.

Het energielandschap zelf maakt een heuse transitie door. De uitdagingen gaan verder dan het bouwen en uitrusten van nieuwe netten. Een nieuw beleid voor energiesystemen is nodig, zonder enkele fundamenteën in vraag te stellen: bevoorradingszekerheid, duurzaamheid en betaalbaarheid. Daarnaast is er de behoefte aan meer energie-efficiëntie. Steeds meer groeit een brede consensus dat economische, sociale en ecologische doelstellingen op energievlak onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Voor een nieuw energiesysteem is er verdere samenwerking nodig met de energiesector en afstemming tussen alle belanghebbenden.

Johan Danen verwijst naar enkele buitenlandse voorbeelden, waaronder de Duitse energiewende. Belangrijke aspecten daarvan zijn: broeikasgassenreductie tussen 80 en 95 percent tegen 2050 ten opzichte van 2010; 35 percent hernieuwbare elektriciteitsproductie tegen 2020 en 80 percent tegen 2050; 50 percent meer elektriciteitsefficiëntie tegen 2050; daling van het primaire energieverbruik met 20 percent tegen 2020. Duitsland zit op het goede spoor om dat doel te halen, wat het te danken heeft aan zijn vastberaden keuzes en strenge doelstellingen. Ook Denemarken, Nederland, Frankrijk zijn met een transitie bezig, hoewel die niet op alle vlakken tot voorbeeld strekken.

De verschillende overheden, werkgevers en werknemers, consumentenorganisaties en milieubewegingen, financiële instellingen en de energiesector moeten samen een energiepad uitstippelen, liefst tot 2050. Niet alleen het parlement, maar ook de sociale partners, de milieubeweging en de sector zelf dringen aan op het sluiten van een energiepact. Johan Danen verwijst naar enkele studies die de urgentie van een energietransitie aantonen: van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, van ARGUS (het milieupunt van KBC en Cera), van de Bond Beter Leefmilieu en van het World Wildlife Fund. Ook werkgeversorganisaties hebben er een visie over. Na zoveel studietijd is het nu zaak de koe bij de horens te vatten.

Voor Groen zijn de Europese doelstellingen niet ambitieus genoeg. Daarenboven zijn ze niet bindend. Daarom pleit Groen voor een eigen kader zodat het alle Vlaamse betrokkenen duidelijk is wat het doel is tegen 2050 en hoe dat gehaald zal worden. 100 percent hernieuwbare energie is het einddoel, een energiepact is daarvoor een goede gps.

Hij beaamt dus dat Groen doelstellingen wil omdat de politiek het kader moet scheppen en voorop moet lopen en daarna iedereen in die gewenste richting krijgen. Hij ziet desalniettemin mogelijkheden om tot één voorstel te komen. Al in februari heeft Annemie Turtelboom een brief geschreven naar Marie-Christine Marghem om snel werk te maken van een energiepact. Hij wil resultaten binnen een redelijke termijn en voorkomen dat het proces jarenlang duurt. Als daar garanties voor instaan, kan Groen allicht mee ondertekenen.

Tinne Rombouts, voorzitter, vindt dat één resolutie de kracht ervan alleen maar ten goede komt. Ze acht het ook belangrijk dat het parlement zijn rol vastlegt en daar de nodige afspraken over maakt.

Willem-Frederik Schiltz vindt dat met deze voorstellen van resolutie het parlement op een volwassen en moderne manier aan politiek tracht te doen. Het verheugt hem dat zowel de meerderheid als de oppositie voor het eerst sinds lang de moeite nemen om langetermijnbakens uit te zetten. Iedereen is de wisselende energiepolitiek beu. De nood is groot en eenieder beseft dat de regelgevende instabiliteit het land stilaan de das omdoet. Hij wil dan ook de kans grijpen om te zoeken naar een zo breed mogelijke consensus. Ondanks de verschillen tussen partijen is iedereen het min of meer eens wat er met het energiepact dient te gebeuren. Voor een breed gedragen voorstel van resolutie denkt hij dat de energievisie zo open mogelijk moet blijven. Voor een keertje als politiek niet dicteren wat de maatschappij moet doen, maar omgekeerd te werk gaan.

Ook hij vindt dat er vaart moet worden gemaakt. De Vlaamse minister van Energie heeft zich geëngageerd, het parlement kan haar alleen maar aansporen om te blijven aandringen bij haar collega Marghem. Als er een voorstel van resolutie goedgekeurd wordt, als de Vlaamse Regering het opnieuw op de agenda plaatst, zullen allicht ook de andere beleidsniveaus in beweging komen. Hij

spoort de parlementsleden aan om de leden van hun Franstalige zusterpartij aan te sporen om met soortgelijke voorstellen druk op de ketel te zetten.

Rob Beenders vindt het beter de krachten te bundelen en een eensgezinde energievisie op te stellen. Sp.a wil daar graag aan meewerken.

Andries Gryffroy herinnert eraan dat Vlaanderen slechts deels bevoegd is, een goed pact vergt onderhandelingen met het federale niveau. Om die reden wil N-VA geen deadline. De doelstellingen zullen bepaald worden tijdens het proces en niet in het voorstel van resolutie, benadrukt hij tot slot.

II. Bespreking op 27 mei 2015 na overname

Robrecht Bothuyne verduidelijkt dat aan het overgenomen voorstel van resolutie een aantal aanpassingen worden voorgesteld. Het voorstel van resolutie kan dan een goede start vormen om tot de opmaak van een Vlaamse energievisie en -pakt te komen.

Bij de overwegingen komt er een toevoeging ten opzichte van de oorspronkelijke tekst. Het internationale en Europese klimaatbeleid hebben belangrijke doelstellingen die een uitgangspunt moeten zijn voor de opmaak van een eigen Vlaamse energievisie en -pakt.

Een tweede wijziging betreft de aanpassing van het tijdschema. Het tijdschema wordt gepreciseerd zodat er een traject zal zijn tegen september 2015 dat hopelijk tegen september 2016 resultaten oplevert.

De derde wijziging tracht bij de ontwikkeling van een eigen Vlaamse energievisie en -pakt een positieve impuls te geven aan de economische ontwikkeling en jobcreatie.

Johan Danen vindt het belangrijk een gezamenlijke start te kunnen maken als er maatschappijbreed een visie of pakt tot stand moet komen. De voorgestelde wijzigingen moeten meer urgentie en reliëf geven aan de Vlaamse energievisie en -pakt. Hij dringt erop aan dat de voorgestelde timing wordt nageleefd. In het federale regeerakkoord is er sprake van een pakt tegen eind 2015. Hij gelooft niet dat het er dan al zal zijn. Hij hoopt wel dat er gevolg gegeven wordt aan het hier voorgestelde traject.

Hij vraagt dat het schema, opgenomen in het oorspronkelijke voorstel, regelmatig met het Vlaams Parlement wordt teruggekoppeld. Hier moet er draagvlak worden gevonden. De rapporteringsplicht is zeer belangrijk.

Het pakt moet worden ingepast in de internationale rapporten en engagementen. De kansen die het pakt heeft op economische ontwikkelingen, jobcreatie, hernieuwbare energie enzovoort mogen niet worden onderschat.

III. Stemming

1. Stemming over de amendementen

Amendement nr. 1 strekt er toe aan het eerste streepje een 3° toe te voegen, dat luidt als volgt:

"3° bij de opmaak van een Vlaamse energievisie en -pact uit te gaan van de klimaatrapporten van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), van de doelstellingen en engagementen vastgelegd in het kader van de internationale klimaatconferenties, van de klimaatdoelstellingen vastgelegd door de Europese Commissie tegen 2030 (40 percent vermindering van broeikasgassen, 27 percent hernieuwbare energie en 27 percent toename van de energie-efficiëntie);".

Het amendement wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

Amendement nr. 2 strekt er toe in het derde streepje 1° te vervangen door wat volgt:

"1° om voor de Septemberverklaring 2015 een traject uit te tekenen voor de voorbereiding van de Vlaamse energievisie en om hiervoor zo snel mogelijk de werkgroepen op te starten die dit kunnen concretiseren en zo snel mogelijk, en bij voorkeur tegen september 2016, deze energievisie en dit energiepact ter stemming voor te leggen in het Vlaams Parlement en over de toepassing van deze energievisie en dit energiepact jaarlijks te rapporteren aan het Vlaams Parlement;".

Het amendement wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

Amendement nr. 3 strekt er toe in het derde streepje, 3°, tussen de woorden "van de Vlaamse economie," en de woorden "met de internationale context" de woorden "de kansen op economische ontwikkeling en jobcreatie door investeringen in energiebesparing, hernieuwbare energie en een Vlaamse groene economie, ook rekening te houden" in te voegen.

Het amendement wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

2. Stemming over het geamendeerde voorstel

Het voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz, Rob Beenders en Johan Danen betreffende het komen tot een energievisie en een energiepact en de rol daarin van het Vlaams Parlement, zoals geamendeerd, wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Bart NEVENS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BBL	Bond Beter Leefmilieu
CRB	Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VBO	Verbond van Belgische Ondernemingen
WWF	World Wildlife Fund

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende:

- 1° verschillende oproepen vanuit de wereld van energiestakeholders, zoals onder andere het Elia-initiatief 'Bouwstenen voor een Energiepact in België' en de 'Gezamenlijke oproep aan alle Belgische politieke overheden' van juni 2014; het rapport van Argus 'Energie voor morgen – Krijtlijnen voor een duurzaam energiesysteem' van januari 2014; het advies van de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) 'Nieuwe riemen voor het energiebeleid 2014-2019' van 7 juli 2014; het advies van de CREG 'Raadgevende opdracht van de CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas) ten behoeve van de overheid voor een coherente en evenwichtige energietransitie' van juli 2014; het advies van de CRB (Centrale Raad voor het Bedrijfsleven) 2015-0135 'De verbintenis van de sociale gesprekspartners ten aanzien van de energie-uitdagingen' van 21 januari 2015; de studie van het Federaal Planbureau 'Het Belgische energiesysteem in 2050: Waar naartoe?' van oktober 2014; het Greenpeace/BBL/WWF/3E-rapport 'Our energy future' van 30 juni 2014; de BCG-studie (Boston Consulting Group) voor het VBO (Verbond van Belgische Ondernemingen) 'Shaping a Vision for Belgium's Power Landscape' van juni 2013; het rapport van Itinera '2014-2018: Diagnose en prioriteiten: Energy Security First!' van 18 maart 2014;
- 2° verschillende initiatieven in andere Europese lidstaten voor een breed gedragen langetermijnvisie over het energiebeleid, met engagementen vanuit de energiewereld zoals onder andere in Nederland, Duitsland, Denemarken en Frankrijk;
- 3° bij de opmaak van een Vlaamse energievisie en -pact uit te gaan van de klimaatrapporten van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), van de doelstellingen en engagementen vastgelegd in het kader van de internationale klimaatconferenties, van de klimaatdoelstellingen vastgelegd door de Europese Commissie tegen 2030 (40 percent vermindering van broeikasgassen, 27 percent hernieuwbare energie en 27 percent toename van de energie-efficiëntie);

– gelet op:

- 1° het Vlaamse regeerakkoord over de noodzaak van een langetermijnvisie in het energiebeleid en de optie om dit te laten uitmonden in een energiepact met verschillende overheden en tal van stakeholders;
- 2° het federale regeerakkoord dat een afsprakenkader met alle gewesten beoogt, en het Waalse regeerakkoord dat eveneens een gecoördineerde energiepact wil met de andere gewesten en de federale overheid, en een energiepact tussen alle overheidsniveaus en marktspelers;

– vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° om voor de Septemberverklaring 2015 een traject uit te tekenen voor de voorbereiding van de Vlaamse energievisie en om hiervoor zo snel mogelijk de werkgroepen op te starten die dit kunnen concretiseren en zo snel mogelijk, en bij voorkeur tegen september 2016, deze energievisie en dit energiepact ter stemming voor te leggen in het Vlaams Parlement en over de toepassing van deze energievisie en dit energiepact jaarlijks te rapporteren aan het Vlaams Parlement;
- 2° om zo snel mogelijk samen met de federale en andere gewestregeringen een traject met doelstellingen, bouwstenen, werkdomeinen en processen af te spreken waarvoor een gezamenlijk gecoördineerde energievisievorming noodzakelijk geacht wordt;

- 3° om bij de opmaak van een Vlaamse energievisie en -pact rekening te houden met de typische kenmerken van de Vlaamse economie, de kansen op economische ontwikkeling en jobcreatie door investeringen in energiebesparing, hernieuwbare energie en een Vlaamse groene economie, ook rekening te houden met de internationale context en dit initiatief maximaal in te schakelen in het initiatief van de Europese Commissie met betrekking tot de Energie-Unie;
- 4° om voorafgaand aan de vastlegging van de interfederale energievisie alle Vlaamse energiestakeholders te bevragen en in discussie te treden met het Vlaamse Parlement over de conclusies die ze trekt uit de bottom-up analyseoefeningen waarbij de impact op mens, milieu en economie steeds in overweging zijn genomen;
- 5° om een werkmethode vast te leggen met afspraken over kalender, stuurgroep en procesbegeleiders voor de verdere totstandkoming van de energievisie en een energiepact en de borging van de engagementen in de toekomst;
- 6° om samen met de andere gewestregeringen en de Federale Regering afspraken te maken over het samensporen van de diverse processen die op de diverse niveaus inzake de voorbereiding van een energiepact worden opgestart;
- 7° de Vlaamse energievisie, langetermijnenergievisie voor de komende 20-25 jaar en de interfederale energievisie op elkaar af te stemmen en op de bekommernissen die het Vlaams Parlement en de energiestakeholders hebben naar voor gebracht. Op die manier moet worden gezorgd voor een zo breed mogelijk maatschappelijk draagvlak voor deze visie. Dit draagvlak kan uitmonden in een Vlaams energiepact;
- 8° ook over de voorbereiding van de energievisie en over de engagementen opgenomen in het Vlaamse energiepact op regelmatige basis opvolging en evaluatie te voorzien door het Vlaams Parlement;
- 9° om geregeld te rapporteren over de voortgang van de opmaak van een interfederale energievisie aan een op te richten interfederale parlementaire energiecommissie en ook te rapporteren over de opvolging en de uitvoering aan deze commissie.